

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. An & quo pacto augeatur Charitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO TRIGESIMA OCTAVA.

De augmento Charitatis.

DI X I M V S *suprà Charitatem inter virtutes velut Solem inter sidera lucere, miròque fulgore & claritate animam cui inest perfundere. Hoc quidem Solis habet Charitas, non tamen eandem servat cum Sole firmitatem & constantiam, Sol quippe simili semper tenore, & in se lucem continet, & mundo eam communicat, Charitas verò paulatim oritur, novisque & novis incrementis augetur, ac denique momento nonnunquam intercidit. Has ergo varietates ejus ac vicissitudines præseni Disputatione declarandas suscepi, ut hoc pacto & illius & aliarum virtutum, que unà cum eâ nascuntur & pereunt, natura clariùs innotescat.*

SECTIO PRIM A.

An, & quo pacto augeatur Charitas.

I.
Fide certum est posse Charitatem augeri.

CHARITATEM & justitiam in hac vitâ augeri posse certum est, esseque justos in iis inæquales. Hæc est communis Orthodoxorum sententia, inprimis contra Jovinianum, qui teste sancto Hieronymo eum hac in re confutante, quemadmodum peccata omnia ejusdem malitiæ, ita actus bonos æqualis in omnibus assererat esse bonitatis, sicque omnes in perfectione & justitiâ statuebat æquales. Hunc Joviniani errorem ex parte sequuntur nostri temporis hæretici; omnes enim aiunt esse æqualiter justos, non per justitiam intrinsicam, omnem enim gratiam ac justitiam nobis in hærentem negant, sicut & habitus infusos: aiunt itaque homines tantum esse justos extrinsecè, per justitiam scilicet Christi illis imputatam, actusque etiam ipsos, ut Fidei, Spei, Charitatis, &c. nihil ad justitiam conferre dicunt, omnes namque asserunt esse peccata.

Joviniani, & nostri temporis hæreticorum error.

Adm. omnes bonos aiunt esse peccata.

II.
Ostenditur posse Charitatem & justitiam augeri.

Contrarium tamen est fide certum, nos nimirum per justitiam nobis in hærentem & intrinsicam justos esse, & hanc justitiam, quæ est præsens quaestio, posse augeri, ac proinde alios alii esse justiores, & sanctiores. Hoc inprimis constat ex illo Apostoli ad Philippenfes cap. 1. vers. 9. *Ut charitas vestra magis ac magis abundet: & ad Ephesios c. 4. v. 15. Veritatem autem facientes in*

charitate, crescemus in eo per omnia. Unde & Ecclesia petit à Deo Fidei, Spei, & Charitatis augmentum. Sic etiam Apocal. cap. ultimo, v. 11. dicitur: *Qui sordidus est, sordescat adhuc: & qui justus est, justificetur adhuc: & sanctus, sanctificetur adhuc.* Item 2. ad Corinth c. 9. v. 6. *Qui parè seminat, parè & metet; & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.* Quod alii etiam Scripturæ locis ita clarè ostenditur, ut nullus relictus sit de eo ambigendi locus.

Passim è cent. divina Litera Charitatem augeri posse.

Hinc Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 10. III. expressè docet homines in hac vitâ per observationem mandatorum, aliisque bona opera crescere in justitiâ, magisque justificari. Eadem etiam Sessio, can. 24. hanc veritatem clarissimè tradidit his verbis: *Si quis dixerit, justitiam acceptam non conservari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo; & signa esse justificationis adepta, non autem ipsius augende causam; anathema sit.*

Ex Concilio Tridentino probatur non in justitiâ & charitate crescere.

Hoc proinde Charitatis ac justitiæ augmentum IV. fit per gratiæ & habitus Charitatis in nobis gradus ad gradum additionem, Deo solo hos gradus, saltem extra Sacramenta, producente; nec enim alius hujus augmenti modus excogitari potest, hac verò ratione commodissimè fit, sicut in aliis qualitatibus quæ augentur, in dies contingere videmus: unde sicut aer novis & novis ei additis lucis gradibus redditur splendidior, ita novis internæ hujus lucis ac pulchritudinis incrementis anima in venustate ac luce spiritali crescit, juxta illud Proverbiorum c. 4. v. 18. *Insistorum autem semita, quasi lux splendens, procedit & crescit usque ad perfectam diem.* Fit ergo hæc intentio Charitatis, uti dixi,

Charitatis & justitiæ augmentum fit per additionem gradus ad gradum.

Luceis exterioris & interioris inter se comparatis.

uti dixi, per additionem gradus ad gradum; nec enim fieri eam posse per majorem radicacionem in subiecto, qua id cunque ratione explicetur, fuscè contra Thomistas ostendi Disputatione nonâ de Generatione per totam. Quæ verò hac in parte mens fuerit S. Thomæ, non satis constat; quare Caiotanus affirmat ejus mentem esse valdè dubiam.

Non fit hæc intensio per majorem radicacionem in subiecto.

V. *Habitus Charitatis causa efficiens est solus Deus.* Habitibus ergo Charitatis, ut diximus, saltem extra Sacramenta, quæ secundum multorum sententiam physicè producunt gratiam, à solo Deo effectivè procedit, juxta illud ad Romanos 5.v.5. Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. Hoc etiam à Concilio Milevitano, Arausicano ac Tridentino sess. 6. cap. 6. & 7. satis clarè traditur. Unde actus nostri, quantumlibet supernaturales & perfecti, non in alio genere causæ ad habitus Charitatis productionem vel augmentum concurrunt, quàm in genere causæ moralis ac meritorie. Hoc verò non est singulare in Charitate, omnes namque habitus supernaturales hoc habent, ut nimium, non à causâ ullâ creatâ, sed à solo Deo effectivè producantur. Non tamen est improbabile quod affirmant aliqui, actus scilicet supernaturales augere suum habitum supernaturalem physicè, quamvis alios augeant tantum meritorie.

Idem est de aliis habitibus supernaturalibus.

VI. *Possunt habitus Charitatis in hac vita augeri in infinitum.* Quæres, utrum habitus Charitatis in hac vitâ augeri ulterius & ulterius possit in infinitum, an certos intentionis limites sibi præscriptos habeat ab intrinseco? Negat hoc modo augeri posse Scotus in 3. Dist. 13. ad primam questionem, Durandos ibidem, & alii. Dicendum tamen cum S. Thoma hic, quæst. 24. art. 7. & communi Theologorum sententiâ, posse gratiam in quacunque creaturâ rationali augeri in infinitum, sicut etiam passim hoc docent Theologi de Visione beatificâ, & consequenter idem dicendum videtur de Gratiâ & Charitate, quæ sunt dispositiones ad visionem: ac denique, cum nullum sit fundamentum dicendi hominem, quamdiu in hac vitâ & viâ degit, non posse majora ac majora semper habere merita, quo fundamento dicit quispiam non posse eum novos & novos gradus gratiæ accipere? cum gratia in hac vitâ sit præmium meritorum.

Varie ostenditur posse Charitatem semper in hac vitâ augeri.

VII. *Omne illud augeri in infinitum potest, in cuius augmento resistere non est repugnantia.* Optima etiam hujus ratio est, quam assignat Sanctus Thomas hic, quæst. 24. art. 7. Corpore: si enim, inquit, gratia ulterius sine termino augeri nequeat, repugnantia se tenet vel ex parte causæ efficientis, hoc autem dici nullo modo potest, causa namque efficiens Charitatis, ut proximè vidimus, est Deus, cujus virtus est infinita: vel tenet se hæc repugnantia ex parte Charitatis, hoc verò gratis diceretur, Charitas siquidem in se terminum augmenti non habet, cum sit participatio infinitæ Charitatis, nempe Spiritus Sancti, quæ Charitas semper sine termino ulterius & ulterius est participabilis. Vel denique repugnantia se tenet ex parte subiecti, hoc autem dici nequit, cum sit anima hominis, vel Angeli substantia, quæ obediencialiter, seu ut substantia omnipotentie Dei ulterius in infinitum recipere formas possunt. In materialibus quidem compositis, seu mixtis, certus graduum numerus ad rerum sublunarium constitutionem in qualitatibus requiritur; at ne quidem in rebus materialibus quoad omnes qualitates est certa limitatio, existimo enim, si fortius & fortius luminosum successivè adhiberetur, posse cœlum & ærem plus

Ex rebus mixtis ærem nullum habet intentionis limitem.

& plus lucis semper sine termino recipere, nec ullos habere capacitatis limites intrinsecos. Ab extrinseco tamen quisque limitatur, nec ad quemcunque perfectionis gradum pertinget, Deus enim, ut vitæ, ita & meriti certum unicuique terminum præfixit.

Objicies primò cum Scoto supra: Si anima recipere majorem & majorem gratiam & Charitatem possit in infinitum, ergo habet potentiam infinitam, quod nullo modo est dicendum. Sed huic objectioni responderi ab omnibus in variis exemplis debet. Sic materia prima recipere plures & plures potest formas in infinitum, & tamen nullus eam propterea dicit habere virtutem receptivam infinitam, ut Tomo præcedente, Disputatione decimâ, de hoc & aliis exemplis ostendi. Sic etiam intellectus cum novis & novis speciebus plures & plures actus circa alia & alia objecta elicere potest in infinitum, hæc tamen infinitas, non intellectui tribuitur, sed speciebus, quæ aliæ & aliæ in infinitum infunduntur, nihil autem mirum, si ex pluribus principiis in infinitum, plures similiter in infinitum producantur actus. Eadem similiter ratione dum intellectus creatus actus supernaturales, non Charitatis tantum, sed aliarum etiam virtutum elicit, vis hæc actus supernaturalis productiva, non intellectui tribuitur, quamvis hic etiam supernaturalitatem in illo actu verè & physicè producat, sed Deo, vel alii principio supernaturali; nec propterea fortior in se censetur intellectus, quod alterius adminiculo hoc præstare possit, sicut nec puer habens vires tantum ut duo, ex eo fortior habetur, quod cum viro aliquo robusto possit centum librarum pondus à terra levare. Quod ergo hic dicitur de supernaturalitate, idem dici potest de infinitate.

VIII. *Ex eo quod anima majorem & majorem gratiam recipere possit in infinitum, non sequitur eam habere potentiam infinitam.*

Vnde proveniat intellectum plures & plures posse actus producere in infinitum.

Exemplo supernaturalitatis arguitur ad infinitum.

Objicies secundò cum eodem: Si plures & plures gradus Gratiæ & Charitatis in infinitum sint possibiles, ergo Deus simul eos producere possit, & animæ infundere, ergo dari potest infinitum actu. Respondetur primò, nullum hac in re esse incommodum, unde Disputatione 46. Physic. fuscè ostendi, dari divinitus posse infinitum. Deinde dico, hoc non sequi, sed solum posse Deum plures & plures gradus successivè producere, ita ut in nullo sistatur, quin alius adhuc produci, & animæ infundi queat: quod affirmat Scotus de virgâ possibili, quæ in nullâ longitudine ita produci juxta ipsum potest, ut alius & alius ei palmus nequeat addi in infinitum, cum nihilominus neget Scotus posse produci virgam, quæ in infinitum protendatur. Quod hic dicitur de extensione, idem in Gratiâ & Charitate dici potest de intensione; sicut verò, quantumvis alius & alius addi potest palmus sine termino, non sequitur dari simul posse palmos infinitos, ita neque hic simul infinitos gradus. Tandem quæro, si non possint plures & plures gradus infundi successivè sine termino, quæro inquam, in quo demum numero sit sistendum? Si certus ullus gradus assignari nequeat, ut nequit, cui alius non possit addi, clarum est posse plures & plures infundi successivè in infinitum.

IX. *Nullum in hoc est incommodum, quod datur à parte rei per divinam potentiam infinitam.*

Ex hac argumentatione non sequitur dari posse infinitum vel in extensione, vel intensione.